

9M17P „Skorpion”

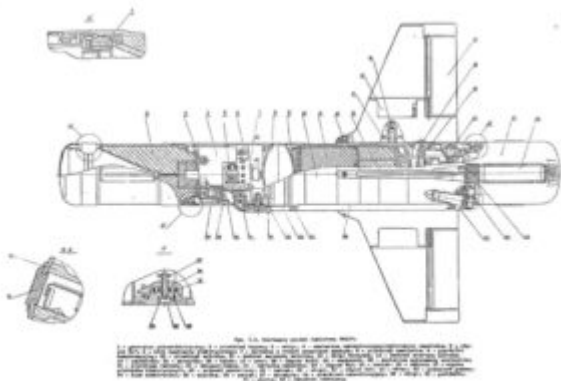
Przeciwpancerny pocisk kierowany 9M17P „Skorpion”

Historia konstrukcji

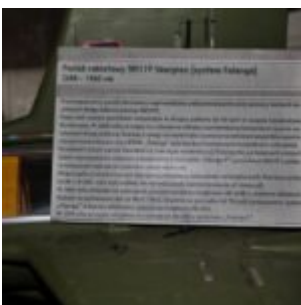
W 1959 roku na uzbrojenie Armii Radzieckiej został wprowadzony pierwszy przeciwpancerny kierowany pocisk raketowy 3M6 „Trzmiel”. Nie była to jednak szczególnie udana: miał duże rozmiary (przez co mógł być wystrzelony wyłącznie z pojazdów lądowych), martwą strefę wynoszącą aż 600 m (na pierwszym odcinku lotu pocisk nie był kierowany) i małą prędkość przelotową, wynoszącą ok. 100 m/s. Doświadczenia zebrane podczas eksploatacji przeciwpancernego pocisku 3M6 „Trzmiel”, jak i prowadzone równoległe intensywne badania i próby nowych konstrukcji dowiodły potrzeby zastosowania innej konfiguracji aerodynamicznej pocisku przeciwpancernego. Następną generacją przeciwpancernych pocisków kierowanych miała już w związku z tym inne proporcje: masywny korpus rakiety był uzupełniony stosunkowo niewielkimi stabilizatorami. Do produkcji skierowano wówczas prawie równocześnie trzy typy kierowanych pocisków przeciwpancernych: 3M14 „Maliutka”, 3M11 „Falanga” i

3M7 „Drakon”.

Przeciwpancerny kierowany pocisk raketowy 3M11 „Falanga” został opracowywany równoległe z przeciwpancerne pociski kierowane 3M6 „Trzmiel” w Biurze Konstrukcyjnym Urządzeń Precyzyjnych (KBToczMasz) pod kierunkiem A. Nudelmana. Był początkowo nadmiernie skomplikowany i zawodny. Po przeróbkach jego oznaczenie zmieniono najpierw na 3M17, a później na 9M17. Był większy i cięższy od przeciwpancernych pocisków kierowanych 3M6 „Trzmiel”, ale dzięki zrationalizowanym proporcjom na opancerzonych wozach BRDM, udało się teraz zainstalować jego wyrzutnię 2P32 z czterema, a nie trzema prowadnicami tworzącą kompleks przeciwpancerny 2K8 (w okresie późniejszym na bazie BRDM-2 skonstruowano wyrzutnię 9P124).

Pocisk „Falanga” został przyjęty na uzbrojenie w 1962 roku i miał o połowę większy zasięg oraz większą siłę rażenia (możliwości penetracyjne) niż 3M6 „Trzmiel”. Opracowano też dla niego nowy sposób przekazywania komend kierujących: za pomocą sygnałów radiowych. Uznano, że jest to korzystniejsze choćby ze względu na znacznie mniejszą masę odbiornika niż szpuli z 3000 metrów drutu. Rakieta miała układ aerodynamiczny z klasycznymi lotkami na stabilizatorach i dwiema dodatkowymi powierzchniami aerodynamicznymi z przodu kadłuba.

Przekrój pocisku rakietowego 9M17P

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Kraków, Muzeum Lotnictwa Polskiego

Dla przeciwpancernych pocisków kierowanych rodziny 9M17 „Falanga” stworzono także śmigłowcowe wyrzutnie 2P24, które po cztery instalowano na pierwszych radzieckich śmigłowcach przeciwpancernych Mił Mi-4AW, a po modernizacji na najnowszych wówczas śmigłowcach bojowych Mił Mi-24A oraz śmigłowcach wsparcia Mił Mi-8TB (także w ilości 4 prowadnic, alternatywnie do wyrzutni pocisków 9M14M).

W 1968 roku pojawiła się naprowadzana półautomatycznie rakietą 9M17P nosząca nazwę „Skorpion” i zaopatrzona w nowy silnik, co pozwoliło na dalszy wzrost zasięgu oraz prędkości lotu, do celu odległego o 4000 metrów leci ona ok. 26 sekund. Zastosowano ją przede wszystkim na śmigłowcach szturmowych Mil Mi-24D (z wyrzutnią 9P32M), ale też i na opancerzonych transporterach kołowych BRDM-2. W wersji lądowej zmodernizowany kompleks nosił oznaczenie 9K8 „Flejta”, a wyrzutnia 9P137. Wiele komentarzy wzbudziło pojawienie się na jednej z defilad kołowych BRDM-ów z wyrzutniami, podobnymi do 9P133, pod „dachami” których mieściły się 4 rakiety 9M17, a między nimi spora eliptyczna antena. Do dziś nie wygasły spekulacje, czy była to tylko antena radiolinii kierowania pociskami, czy też radiolokator wykrywania i śledzenia celów.

Śmigłowiec Mil Mi-24D

Autor – zdjęcia: Dawid Kałka

W siłach zbrojnych Polski

Pociski rakietowe kierowane 9M17 były przenoszone przez rakietowe niszczyciele czołgów na podwoziu kołowych transporterów BRDM-2, oraz śmigłowce szturmowe Mil Mi-24A. Znalazły się na uzbrojeniu sił zbrojnych państw Układu Warszawskiego, Iraku, Libii, Syrii, Wietnamu i Jemenu Południowego. Obecnie jest to pocisk przestarzały, ale nadal jest wykorzystywany przez niektóre kraje trzeciego świata.

Przeciwpancerne kierowane pociski rakietowe 9M17P „Skorpion” znajdowały się w uzbrojeniu śmigłowców szturmowych Mil Mi-24D (wycofane wraz z końcem 2009 roku z powodu zakończenia rewersów pocisków).

Pocisk w pojemniku transportowym

Konstrukcja pocisku 9M17P „Skorpion”

Pocisk rakietowy posiadał układ aerodynamiczny z klasycznymi lotkami na stabilizatorach i dwiema dodatkowymi powierzchniami aerodynamicznymi z przodu kadłuba. Przekazywanie komend kierujących za pomocą sygnałów radiowych.

Dane techniczne pocisku raketowego 9M17

- Rozpiętość skrzydełek – 680 mm
- Długość pocisku raketowego – 1163 mm
- Średnica pocisku raketowego – 142 mm
- Masa pocisku raketowego – 29,5 kg
- Masa głowicy bojowej – ok. 6 kg
- Prędkość lotu pocisku raketowego – ok. 150 m/s
- Zasięg skuteczny pocisku – od 500 metrów (martwa strefa) do maksymalnie 3000 metrów
- Przebijalność pancerza stalowego – 510 mm RHA

Dane techniczne pocisku raketowego 9M17M

- Rozpiętość skrzydełek – 680 mm
- Długość pocisku raketowego – 1163 mm
- Średnica pocisku raketowego – 142 mm
- Masa pocisku raketowego – 31,5 kg
- Masa głowicy bojowej – ok. 6 kg
- Prędkość lotu pocisku raketowego – ok. 150 m/s
- Zasięg skuteczny pocisku – od 500 metrów (martwa strefa) do maksymalnie 4000 metrów
- Przebijalność pancerza stalowego – 500 mm RHA

Dane techniczne pocisku raketowego 9M17P

Wersja 9M17

- Rozpiętość skrzydełek – 680 mm
- Długość pocisku raketowego – 1163 mm
- Średnica pocisku raketowego – 142 mm
- Masa pocisku raketowego – 32,5 kg
- Masa głowicy bojowej – ok. 6 kg
- Prędkość lotu pocisku raketowego – ok. 170 m/s
- Zasięg skuteczny pocisku – od 600 metrów (martwa strefa) do maksymalnie 4000 metrów
- Przebijalność pancerza stalowego – 500 mm RHA

Bibliografia:

1. <http://www.samolotyplskie.pl/samoloty/2457/126/3M11-9M11-3M17-9M17-Falanga>
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/9M17_Falanga